

טבלת הלכות מוקצה

שם המוקצה	הגדרת המוקצה	דוגמאות	היתרי מוקצה
מוקצה מחמת חסרון כיס	דבר שאדם מקפיד עליו שלא להשתמש בו, אלא רק למלאכתו או ליעודו, שלא יתקלקל	סכין שחיטה, עט יקרה, נייר ומחברות ריקים, אקורדיון נגינה גדול, וכן דברים העומדים למכירה וכדומה	מותר בטלטול מהצד כלאחר יד, שהיינו שלא בצורה שרגיל לטלטלו. (כגון: ע"י רגלו מותר לטלטלו)
מוקצה מחמת גופו	דבר שאינו כלי ואינו מאכל ושלא ייחדוהו מערב שבת, לשימוש בשבת	אבנים, מקלות, עפר, בעלי חיים, כספים, קליפות וגרעיני פרות שאינם ראויים כלל למאכל, פרות שלא הופרש מהן תרומות ומעשרות, שברי כלים שאינם לשימוש, וכדומה	מותר בטלטול מן הצד (כנ"ל במוקצה מחמת חסרון כיס)
כלי שמלאכתו לאיסור	כלי שתשמישו בימי החול, בדרך-כלל לדבר האסור לעשותו בשבת. (אפי' באיסור דרבנן)	כל כלי העבודה, ארנק לכסף, (אף אם אין בו עכשיו כסף), סיר בישול (שאינו מן התבשיל), קומקום (שאינו מים), אקורדיון לילדים וכדומה	א) מותר לטלטלו לצורך גופו, שהיינו, אם צריך את הכלי לשימוש לדבר המותר (כגון פטיש לפיצוח אגוזים) מותר לטלטל אם אין לו כלי המותר (כגון מפצח אגוזים או סכין שאפשר לפצח בו) וכדו' ב) מותר לטלטלו לצורך מקומו, דהיינו, אם צריך את המקום שבו נמצא הכלי, מותר לטלטלו וכן מותר טלטול מהצד כנ"ל. במוקצה מחמת חסרון כיס.
מוקצה מחמת נולד	דבר שהיה בערב שבת, או בערב יו"ט, בין השמשות, מחובר או מחוסר צידה, ובמצב שהיה בער"ש אינו ראוי לשימוש	פרי שהיה בערב שבת בין השמשות על העץ ונפל בשבת, חיה או בהמה שניצודה בשבת או ביו"ט בידי נכרי וכדומה	מותר בטלטול מהצד, כנ"ל במוקצה מחמת חסרון כיס
בסיס לדבר אסור	דבר המותר כשלעצמו בטלטול, אלא מונח עליו דבר מוקצה האסור בטלטול, על מנת שיהיה שם כל בין השמשות בערב שבת.	פמוטים ובהם נירות המונחים על השולחן (השולחן והפמוטים הינם בסיס לדבר האסור), כסף או עט המונחים על כיסא או על מיטה (הכיסא והמיטה הנם בסיס לדבר האסור), כסף המונח במגירה (המגירה היא בסיס לדבר האסור), וכדומה.	אם הניחם לכתחילה כדי להורידם קודם השבת ושכח, או שאחר הניחם בלא ידיעת בעליהם, מותר הבסיס בטלטול. (אם מונח על הבסיס גם דבר מותר וגם דבר אסור, והמותר חשוב יותר מן האסור, מותר לטלטל את הבסיס). וכן מותר בטלטול מן הצד כנ"ל
מוקצה מחמת מצווה	דבר שהוקצה למצוותו לפני שבת או לפני יו"ט, שאינו צריך למצוותו בשבת וביו"ט	הסכך של הסוכה (אפילו כשנפל) קישוטי הסוכה, לולב, הדסים וערבות של מצווה [בשבת חוהמ"ס אבל ביו"ט של סוכות מותר, מכיוון שיש חיוב לנוטלים]. וכדומה	מותר בטלטול מהצד, כנ"ל במוקצה מחמת חסרון כיס